

VA-Profilen: Bengt Ludvig "Ludde" Persson

Originalpublicering 2010-08-24

Eber Ohlsson

Bengt Ludvig Persson, som själv vill bli kallad Ludde, är född i Lund i november 1936, och som han glatt säger, fredagen den 13:e. Men redan som tvååring flyttade han tillsammans med sin pappa och mamma till Mörbylånga på Öland. Skälet till flytten var att hans pappa, som var kemiingenjör, hade fått tjänsten som disponent på det öländska sockerbruket. Och det var också här i Mörbylånga som Ludde redan som 6-åring började i skolan.

Örtofta

När Ludde var 7 år blev hans pappa disponent på Örtofta sockerbruk, så redan efter ett års skolgång fick han byta till Örtofta folkskola. Här fick han också uppleva det tragiska att hans pappa avled, kort tid efter familjens flytt.

Tillsammans med sin mamma och sina två yngre systrar flyttade han till Arlov. Här råkade han ut för en fallolycka. Han föll så olyckligt att han spräckte skallen, och hamnade på sjukhus. De bestående menen var dövhet på ena örat och att balansen inte blev optimal, men som han påpekar, så hör han väldigt bra för att vara döv.

Realskola och gymnasium

Efter fyra år i folkskolan kunde man prova in till realskolan, ett prov Ludde bestod. Det innebar att han i 10-årsåldern, 1946 började på Högre allmänna läroverk för gossar i Malmö (det som i dag heter Latinskolan).

Familjens koppling till sockernäringen fortsatte, då Ludde som 14-15-åring under sommaren var praktikant på Arlov's sockerbruk. Efter realskolan kom han in på reallinjen på

VA-Profilen Bengt Ludvig "Ludde" Persson.

gossläroverkets gymnasium, men hans mamma ville inte att han skulle bli ingenjör som pappan, så därför gick han över till latinlinjen. Det är något han undrar över idag, eftersom han hade bra betyg i de ämnen som var viktiga på reallinjen.

Studentexamen

Efter studentexamen på latinlinjen blev det värnpliktstjänstgöring i Uppsala, där Ludde var uttagen till underrättelse-tjänst. I utbildningen ingick bland annat viss utbildning i ryska för att kunna tolka fångförhör. Verksamheten i Uppsala blev sedermera tolkskola. I värnplikten slutade Ludde med sergeants grad. Efter muck läste han kompletterande ämnen och tog studenten på reallinjen.

Nils P Lundh

Efter Chalmers gällde det att få ett arbete, men det var inte svårt vid denna tid, då ingenjörer av alla kategorier var efterfrågade. För Luddes del blev det AB Nils P Lundh i Malmö, en mellanstor firma som var starka inom vägbyggnad och speciellt på betongvägar.

Ett av de projekt han minns, var då han blev platschef för södra motorvägsinfarten till Helsingborg. Efter sex år på Nils P Lundh sökte Ludde 1968 en tjänst på dåvarande Utredningsbyrån på Malmö vatten- och avloppsverk.

"Ludde" hemma i Bjärred sommaren 2010.

Oxie vattentorn

Utredningsbyråns chef Per Eriksson gav Ludde i uppgift att utreda den lämpligaste placeringen av ett vattentorn i Oxie, samt de tekniska specifikationerna för detta torn. Han undersökte en del kullar i området och fann snabbt fram till den placering det har nu.

Vid denna tid planerades Oxie få en befolkning på 25 000 personer, och då fann Ludde tillsammans med nybyggnadschefen Bengt Swedenborg att Skånska Cementgjuteriet hade färdiga ritningar och form för ett vattentorn som skulle passa i Oxie. Lösningen blev ett kostnadseffektivt torn, med en reservoarvolym på 5 650 m³, som dock blev väl stor med hänsyn till den verkliga befolkningsutvecklingen i detta förtortssamhälle.

Vombledning 3

Ett annat stort uppdrag var att utreda och projektera Vombledning 3, ett uppdrag där han hade hjälp av Rune Herder och Stig Strand. Eftersom detta var ett nytt område för honom, blev några av ledningens första röststöd troligtvis överdimensionerade. En detalj som Ludde dock speciellt framhåller, var den extra klack röststoden fick för att ledningen skulle klara eventuella rörbrott.

Vid projekteringen togs hänsyn till den kommande Europavägen, det som senare blev Yttre Ringvägen. Ledningen förstärktes på denna del av sträckan, men när sedan motorvägen byggdes, kom inte korsningen att ske här.

När man besökte Ludde på hans rum vid denna tid, var han inte alltid ensam på tjänsterummet, i en korg vid dörren fanns ibland också yorkshireteriern Totte, som fick 18 levnadsår.

Mataki

När han i februari och mars 1971 tillsammans med andra SACO-medlemmar blev lockoutad i den stora arbetskonflikten detta år, blev de tankar om att åter arbeta i den privata sektorn verklighet, och 1972 började han på Malmöfirman Mataki. Firman hade förutom en kemidel och en takläggningssdel även en avdelning för asfaltbeläggningar, där två krossanläggningar ingick. Det var på denna bitumeniösa enhet, verksam upp till Norrköping, som han kom att arbeta.

Arbetet bestod mest i att räkna på jobb och sedan följa upp resultatet. Under denna svarta tid blev han också ordförande i Tekniska Utskottet inom FBB, Föreningen för Bitumeniösa Beläggningar. Föreningen har senare bytt namn till FAS-Asfaltföreningen.

Det var inte enbart Mataki som nyttjade Luddes kunskaper, eftersom han från 1975 även blev verksam som flygfältsingenjör inom Flygvapnet, och här fick kaptens grad.

Mataki ägdes av det danska konglomeratet Superfos, men när det danska bolaget gjorde dåliga affärer sålde de Matakis avdelning för asfaltbeläggningar till det svenska byggbolaget ABV.

Avhandling

Det var då Ludde bestämde sig för att doktorera med avhandlingen *Vägbeläggningsstandardens inverkan på*

Oxie vattentorn 1973, vy från Botildenborgstornet.

fordonskostnaden och samhällsekonomin. Han forskade första halvåret 1981, men tyckte till sist att det blev för tråkigt att sitta ensam på sin kammare och forska och skriva.

Libyen

Väldigt lägligt kom då ett erbjudande från en chef på ABV om att få arbeta i Libyen. ABV byggde en stad, Al-Kufrah i den sahariska öknen. En stad som ligger mer än 100 mil söder om hamnstaden Benghazi. Ludde skulle hjälpa bolaget med att lösa en del problem i detta projekt. ABV var ett av de bolag som senare kom att ingå i NCC.

Det blev ett givande halvår, men med problem. Det var inte bara värmen som var problematisk, utan även logistiken. Allt material för att bygga staden, bortsett från sanden och oasens vatten, måste transporteras de 100 ökenmilerna, transporter som gick med lastbilar och oftast med filippinska chaufförer.

Frustrerande var enligt Ludde, att se att vattenledningarna lades med galvaniserade rör, eftersom de troligen bara skulle hålla i två år. Men för en libysk fatalist har det kanske ingen betydelse.

Gatukontoret

Ludde var inte i Libyen hela tiden, utan det blev flera resor hem till Skåne. Till sist tyckte han dock att den libyska öknen 40 °C i skuggan i juni var för hett och bestämde sig för att försöka finna ett annat arbete.

Han bad sin fru hemma i Skåne att sända in ansökningshandlingar om en tjänst på Malmö gatukontors rörnätsavdelning. Tiden gick och han glömde bort att han hade ansökt tills dåvarande personalchefen Curt Forsgren ringde och ville att han skulle komma upp till gatukontoret för en intervju.

Ludde fick tjänsten, men beslutet överklagades av Georg Sjöholm. Det gick så långt som till Kungl Maj:t, men Ludde hade inget emot överklagandet, det innebar att han mer tid för att avveckla sitt engagemang på ABV. Men den 2 januari 1982 började han som överingenjör på gatukontoret.

Saneringsplan

Bredvid Rörnätsavdelningen fanns det en Grupp för va-utredningar och saneringsplaner, som skulle ta fram en plan till länsstyrelsen för hur bräddavloppen skulle minska i stadens

Bengt Ludvig "Ludde" Persson på ViVA-dagen 1975.

avloppsnät. Enligt gällande koncessionsbeslut skulle nämligen ledningsnätet dupliceras, vilket var ekonomiskt ogörligt.

Arbetet med planen hade emellertid inte den fart den skulle ha, varför gatudirektören Claes Rehn bad Ludde att ta tag i denna. Ett av Luddes villkor var att Peter Stahre, som då redan var engagerad som VBB-konsult, skulle mer påtagligt vara med i planarbetet.

Saneringsplanen lyckades bli klar i tid, årsskiftet 1983/84, och Peter blev anställd som 1:e ingenjör. I efterhand bedömer Ludde att beslutet att engagera Peter var hans bästa beslut på VA-verket.

VA-divisionen

Då det under ett halvår behövdes en chef för gatukontorets anläggningsavdelning fick Ludde ta denna tjänst. När Per Ansner, chef för gatukontorets driftavdelning, avdelningen var den andra halvan av gatukontorets va-verksamhet, gick i pension 1987, så återkom Ludde som chef för en nybildad VA-division, som omfattade all va-verksamhet.

Men den samlade verksamheten bestod bara en tid, för sedan var det dags för politikerna att dela upp verksamheten igen, nu i ett beställare-utföraresystem. Detta mynnade ut i att VA-divisionen den 1 juli 1992 blev en del av ny förvaltning, Förvaltningen för Teknisk Produktion.

Konkurrensutsättning

Tankarna om konkurrensutsättning ledde också fram till att den del av va-verksamheten som var utförare, skulle säljas ut. Även om VA-verket i en utredning visade på att en självständig VA-förvaltning skulle bli konkurrenskraftig, så fördrog en del politiker alternativet att Anglian Water skulle köpa verksamheten.

Försäljning

Men när ett beslut skulle tas i kommunfullmäktige sommaren 1994, så sade vissa politiker att man ville avvakta valet den hösten, innan man tog ett beslut om försäljning. Då den politiska majoriteten vid valet skiftade till dem som inte ville sälja, blev det därmed ingen försäljning. Ludde kunde därmed fortsätta att vara chef, men nu för egen förvaltning, VA-verket Malmö.

Pension

Ludde gick i pension 1999, några år före sin 65-årsdag. Han ångrar idag att han inte fortsatte till den normala pensionsdagen, det var trots allt ett stimulerande arbete. Men med pensioneringen hade han inte lämnat VA-verket för gott. När en bok om VA-verkets historia skulle skrivas 2006, författade han den tillsammans med Kenneth M Persson och skribenten.

Bjärred

När skribenten lämnar Luddes villa i Bjärred, där Ludde har i botten i 44 år, pekar han på ett stort tulpanträd och säger att det har i sommar har blommat för första gången - efter 44 år.

De år skribenten arbetade tillsammans med Ludde, kändes den omtanke han hade om sina medarbetare, han ville alla väl. Det är inte omöjligt att andra utnyttjade detta förhållande, och tog sig fler friheter än vad som skulle ha skett med en strängare chef.

Bengt Ludvig "Ludde" Persson.

© Eber Ohlsson 1997

Den 10 oktober 1997, två år innan Bengt Ludvig "Ludde" Persson gick i pension, blev han här fotograferad tillsammans med två tidigare va-chefer. Fr v: Gunnar Behre, Bengt L Persson och Sigvard Gudmundson.